

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศทั่วโลกมากที่สุดภาษาหนึ่ง และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล การรู้ภาษาอังกฤษทำให้มีโอกาสใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการติดต่อ ศึกษา ค้นคว้า เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลก ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทั้งยังเป็นสื่อความคิดและวัฒนธรรม ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างนานาชาติ การดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งความก้าวหน้าในปัจจุบัน การรู้ภาษาแม่เพียงภาษาเดียว ย่อมไม่เป็นการเพียงพอ ดังที่ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2514:7) ได้กล่าวว่า "เฉพาะตัวข้าพเจ้าเองนั้น ได้แลเห็นจากประสบการณ์ของตนเองว่า ความสามารถอ่านหนังสือภาษาอังกฤษได้ เป็นกำไร เป็นคุณไขชโลงความรู้อันใหญ่หลวง และการเข้าใจวัฒนธรรมของคนอื่น ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของตนได้ง่ายขึ้น" แม้แต่ในด้านการบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ หรือในชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษก็มีส่วนเข้าไปพัวพันอยู่มาก

✓ ดังนั้นการเรียนภาษาอังกฤษจึงมิใช่เพียงเพื่อประดับความรู้ แต่เป็นเรื่องของความจำเป็น และยังประโยชน์ให้กับผู้ที่มุ่งหวังความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความรอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการค้นคว้า วิจัย หรือศึกษาในสถาบันการศึกษาชั้นสูง เพราะตำราในแขนงวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่ล้วนแต่จัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ฉะนั้นผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษก็ย่อมสามารถที่จะเข้าใจความคิด วัฒนธรรม และทัศนคติของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการ และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก ดังกล่าว อันจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวงทั้งต่อตนเองและประเทศชาติ ✓

สำหรับประเทศไทยนั้น ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของคนไทยมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า สังคม การศึกษา ฯลฯ แม้แต่ในชนบทที่ห่างไกลก็ยังเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ ดังเช่น พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2520:24) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภาษาอังกฤษที่มีต่อคนไทยไว้ 4 ด้านคือ

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านการติดต่อค้าขาย
3. ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ตลอดจนการเมือง
4. ด้านชีวิตประจำวันของคนไทยเองในเมืองไทย

ด้วยเหตุที่ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพและความก้าวหน้าของตนเอง ตลอดจนความก้าวหน้าของประเทศชาติในด้านต่าง ๆ จึงทำให้คนไทยนิยมเรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว นับตั้งแต่ชาวอังกฤษเข้ามาติดต่อกับค้าขายกับไทยในปี พ.ศ.2361 (คณะกรรมการสภารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน 2521:256) และเป็นที่นิยมมากขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (กระทรวงศึกษาธิการ 2526:27-36) ซึ่งตลอดเวลาดังกล่าว ภาษาอังกฤษยังมีความสำคัญเรื่อยมาจนกลายเป็น "ความจำเป็น" อย่างหนึ่ง ซึ่งประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับบริการจากการศึกษาซึ่งรัฐจัดให้ ดังนั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีการบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเข้าเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรที่จัดทำขึ้น

จุดมุ่งหมายในการเรียนภาษาอังกฤษในระยะต้นนั้น มิได้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้อย่างทั่วถึง แต่อยู่ในวงจำกัด และมีจุดมุ่งหมายที่จะเตรียมตัวสำหรับไปศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น ภาษาอังกฤษก็ยิ่งเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ อีกประการหนึ่งคำร่ำทั้งหลาย โดยเฉพาะในวิชาการชั้นสูงจำเป็นต้องใช้คำร่ำที่เป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากยังไม่มีมีการแปลเป็นภาษาไทยอย่างดีพอ ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ด้วย (ปานตา ใช้เทียมวงศ์:3)

จากประโยชน์ที่ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นและเข้ามามีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญข้อนี้ จึงได้กำหนดให้เด็กไทยตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายขึ้นไป เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับสามัญ ตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 โดยได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้หลายข้อ สรุปได้คือ เพื่อต้องการให้เด็กรู้จักใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสื่อความหมาย โดยให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน พกควรแก่ขั้น และให้มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมอยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ 2511:10) ถ้าพิจารณาจากความมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษที่ระบุไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว จะเห็นว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ มุ่งให้เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า

เป็นเครื่องมือให้เรียนรู้โลกที่กว้างขวางออกไป ให้มีความรู้ภาษาเพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้ขั้นสูง ๆ
ต่อไป และให้สามารถที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย นับตั้งแต่มีการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา นั้น ความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษมิได้ลดน้อยลงแต่ประการใด แต่สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งที่มีการจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาความไม่แน่นอนในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาอังกฤษ ปัญหาในการลงทุน ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครู สภาพแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งผู้เรียนด้วย ดังที่ กานดา ณ ถลาง (2519: 8-14) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยไว้ว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับครู กล่าวคือ จำนวนครูผู้ทรงคุณวุฒิ มิได้เพียงพอกับการที่จำเป็นต้องสอนภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนไทย ส่วนครูที่มีอยู่ก็ขาดความมั่นใจในความรู้ของตนเอง เพราะขาดความรู้ที่แน่นแฟ้นในเรื่องภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา หลักการสอน และจิตวิทยา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ส่วนปัญหาที่เกี่ยวกับผู้บริหารและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ พบว่า บางครั้งผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ไม่สนับสนุนเอาใจใส่งานของภาษาอังกฤษเท่าที่ควร เช่น ในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งไม่อนุญาตให้ครูผู้สอนไปรับการอบรม จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการสอน ปัญหาด้านตัวผู้เรียนพบว่า นักเรียนไม่สนใจเรียนภาษาอังกฤษ เพราะอาจมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียน หรือไม่แจ้งในจุดประสงค์การเรียนหรือเรียนเพียงเพื่อตามใจผู้ใหญ่ จึงเป็นเหตุให้นักเรียนส่วนมากฟังภาษาอังกฤษเกือบไม่รู้เรื่อง พูดภาษาอังกฤษได้น้อย หรือพูดไม่ได้เลยซึ่งนับว่าเป็นการสิ้นเปลืองโดยได้ผลไม่คุ้มค่า (สุโร พงษ์ทองเจริญ 2519:1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 ปรากฏว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรได้วางไว้เท่าที่ควร

เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา มีปัญหาหลายประการที่ไม่อาจแก้ไขได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพครูผู้สอน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการจึงมีดำริที่จะยกเลิกการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ให้เริ่มสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแทน แต่คนที่อยู่นอกวงการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ปกครองพากันร้องเรียนให้มีการ

สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาต่อไป ในที่สุทธกระทรวงศึกษาธิการก็ต้องยอมตาม โดยได้ประกาศให้ภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นวิชาเลือก และได้ร่างหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นใหม่ ในปี พ.ศ.2523 ซึ่งเริ่มสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2525:26) หลักสูตรภาษาอังกฤษดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525:1) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้กำหนดเกณฑ์สำหรับโรงเรียนพิจารณาเลือกเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไว้ดังนี้คือ

1. โรงเรียนเป็นผู้เลือก โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ ครูจะต้องมีคุณสมบัติ
  - 1.1 เคยเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก หรือวิชาโทในระดับปริญญา หรืออนุ-ปริญญา หรือ
  - 1.2 มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษอย่างน้อย 1 ปี และผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หรือ
  - 1.3 สนใจในการสอนภาษาอังกฤษ และผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2521
2. โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการจัดท้าววัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ได้ระบุไว้ในคู่มือครู เช่น บัตรคำ บัตรภาพ ฯลฯ
3. โรงเรียนจะต้องมีเวลาเรียนสำหรับภาษาอังกฤษ 200 ชั่วโมงใน 1 ปีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ วก.154/2523 ลงวันที่ 2 เมษายน 2523 เรื่องเพิ่มวิชาในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 โดยจัดตารางเรียนวันละไม่เกิน 1 ชั่วโมง

แม้ว่าจะมีเกณฑ์สำหรับโรงเรียนในการเลือกสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในด้านตัวครูปรากฏว่าโรงเรียนต่าง ๆ ได้พยายามหาวิธีการเพื่อเปิดสอนภาษาอังกฤษด้วยการจัดการอบรมหลักสูตร และการสอนภาษาอังกฤษขึ้นในระยะเวลาอันสั้น จัดหาสื่อการเรียนตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตามปัญหาด้านบุคลากรในส่วนที่เป็นครูผู้สอน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสอนก็หาได้หมดไปไม่ เพราะครูยังขาดความรู้และทักษะในการสอนอยู่มาก ตามที่ พรรณิณี สาคริก (2514: 73) กล่าวว่า แม้ตัวผู้เรียนจะไม่ค่อยดี คือ สติปัญญาอ่อน ขาดความสนใจ และสิ่งแวดล้อม คือ สถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งหนังสือและแบบทดสอบที่มีอยู่ไม่ค่อยดี แต่ถ้าครูดี มีความรู้ ความ

สามารถทั้งในด้านเนื้อหาวิชา และการถ่ายทอดวิชาการ ข้อบกพร่องด้านอื่น ๆ จะได้รับการปรับปรุง จากครู และทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามถ้ามีนักเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ คือ มีแบบเรียนและแบบทดสอบเหมาะสมถูกต้องหลัก แต่ครูไม่มีความสามารถก็ไม่ทำให้เกิดประโยชน์อะไรมากนัก มักจะทำให้เสียผลมากกว่า การสอนภาษาอังกฤษครูต้องมีวิธีสอนแตกต่างไปจากการสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาแม่ของนักเรียน การเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนก็เช่นเดียวกัน จะเรียนแบบที่นักเรียน เรียนภาษาไทยไม่ได้ นักเรียนจะต้องฝึกการออกเสียง การใช้ภาษาทั้งในการพูด และการเขียนให้ถูกต้อง เหมือนที่ผู้เป็นเจ้าของภาษาจะพูด จะเขียน ดังนั้นในการสอนภาษาอังกฤษครูต้องทราบว่าตนจะสอนอะไร และสอนอย่างไร นั่นคือครูจะต้องรู้จักทั้งเนื้อหาวิชา และวิธีสอน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะนั้นด้วย (สุไร พงษ์ทองเจริญ และ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา 2505:2)

เขาวรัตน์ เหล่าสินชัย (2520:62) กล่าวถึงปัญหาของการสอนภาษาอังกฤษด้านตัวครูว่า ครูสอนไม่ถูกต้องตามหลักการสอน ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ มองไม่เห็นประโยชน์ในการเรียน ครูไม่มีความรู้ ขาดความชำนาญ สอนแบบผิด ๆ ถูก ๆ เพราะได้รับการอบรมหรือถ่ายทอดมาผิด ๆ ถูก ๆ นั่นเอง นอกจากนี้วิธีสอนของครูยังขัดกับหลักการทางภาษาศาสตร์ นั่นคือ มิได้มีการเรียน การสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติ อันได้แก่ สอนทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ครูส่วนใหญ่ สอนกันแต่อ่าน เขียน และแปล มิได้มีการสอนพูด (อุทัย ภิรมรินทร์ และเพ็ญศรี รังสิยากุล 2521 :40) และปัญหาประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ครูขาดความรู้ด้านเนื้อหาวิชาและวิธีถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก ตามทฤษฎีแล้ว ควรจะให้ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก หรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษมาก่อนเท่านั้น สอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็น การวางรากฐานขั้นต้น แต่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมักจะใช้ครูที่มีอยู่ ซึ่งมีวุฒิคำ และมีพื้นความรู้ไม่เพียงพอ ที่จะทำการสอนให้ได้ผล อาจกล่าวได้ว่า ครูที่ทำการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ขาดการฝึกฝนเพื่อเป็น ครูสอนภาษาอังกฤษ (ปานตา ใช้เทียมวงศ์ :8) ดังเช่น สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525:26) ได้กล่าว ถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาไว้ว่า สืบเนื่องมาจากหน่วยงาน การประถมศึกษา ยังไม่สามารถจะบรรจุผู้ที่ได้รับการอบรมหรือสำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ โดยตรงมาสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ ครูที่สอนภาษาอังกฤษระดับนี้จึงมาจากผู้สำเร็จวิชานานาชาติ ทำให้เกิดปัญหาด้านวิธีสอน เพราะครูขาดความรู้ในกลวิธีสอน รวมทั้งขาดความแม่นยำในเนื้อหาวิชา ด้วย

จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้การสอนภาษาอังกฤษไม่ได้ผล อันเนื่องมาจากครูผู้สอนดังกล่าวมาแล้ว อาจกล่าวสรุปได้ว่า การที่การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จตามที่หลักสูตรได้วางไว้นั้น สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งเนื่องมาจากตัวครูผู้สอนขาดความรู้ ขาดทักษะ และขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถจะดึงดูดเร้าใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนได้นั่นเอง

อนึ่ง จากสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรปัจจุบัน ได้เปลี่ยนจากแนวคิดและวิธีสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางของการเรียน ซึ่งเน้นการเรียนรู้อิงเกณฑ์ต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ มาเป็นการเน้นให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้มากขึ้น (Communicative competency) นอกเหนือไปจากความเข้าใจโครงสร้างของภาษา (Structure) ไม่เน้นการท่องจำ แต่เน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้ได้ จากจุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ประกอบกับการพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาในอดีต คณะกรรมการร่างหลักสูตรและสื่อการเรียนจึงได้เขียนหนังสือ English Is Fun ขึ้น โดยใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ยึดผู้เรียนและกิจกรรมเป็นศูนย์กลางในการสอนและถือหลักการใหญ่ ๆ ดังนี้

1. เน้นการฝึกให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง ทั้งในการฟัง พูด อ่าน และเขียน และสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน
2. ในการสอนนั้น นักเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุด นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกและใช้ภาษาอย่างเต็มที่ ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่มและป้อนงานให้แก่กลุ่มทำ
3. การเรียนการสอนดำเนินไปโดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน นักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อสอบถามเรื่องราวที่ต้องการทราบ หรือเพื่อแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ครูมีบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรม ผู้ให้คำอธิบายว่ากิจกรรมนั้น ๆ นักเรียนจะต้องทำอะไรบ้าง และเป็นผู้แนะนำในการฝึกภาษา
4. ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน แสดงได้ด้วยการที่นักเรียนเข้าใจความหมายของภาษา และสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที มิใช่แค่เพียงสามารถตอบคำถามในข้อสอบได้อย่างถูกต้องเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2521:15)

จะเห็นว่าหลักสูตรภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ได้พยายามแก้ปัญหาโดยการจัดหลักสูตรและสื่อการสอนให้เหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทเข้าร่วมในการเรียนรู้ของตนเอง

มากขึ้น มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ถึงแม้ว่าหลักสูตรจะพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้แนวทางการเรียนการสอนแบบใหม่ต่าง ๆ เข้าช่วยก็ตาม ครูก็ยังคงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเรียนรู้ของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ดังที่ ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1975: 36-37) และมิเชล (Michel 1967: 404) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะครูสามารถสร้างบรรยากาศที่พึงประสงค์แก่ห้องเรียน ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีสติปัญญาพอสมควร ก็สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศได้ แต่ถ้าครูผู้สอนไม่เข้าใจหลักสูตรภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง ไม่ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับแนวการสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ก็จะเป็นผลให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของนักเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ เห็นว่าแนวคิดในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเน้นการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดยเน้นให้นักเรียนใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายมากกว่าการเน้นกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ซึ่งจะต้องฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ด้านคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เป็นสำคัญ ถ้าหากครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะดังกล่าว รวมทั้งมีความรู้ในเนื้อหาหลักสูตร และวิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแล้ว การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุที่ยังไม่มีงานวิจัยชิ้นใดศึกษา และติดตามผลการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในด้านความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน หลังจากที่โรงเรียนได้คัดเลือกสอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ โดยเฉพาะในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีอัตราการเลือกสอนภาษาอังกฤษค่อนข้างสูง ทั้ง ๆ ที่บางโรงเรียนยังไม่พร้อมด้านบุคลากร คือครูผู้สอน เพราะครูยังขาดความรู้ ความสามารถ และเทคนิคเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษมาก่อน และไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก นอกจากนี้ในการสำรวจจำนวนครูที่ผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ปรากฏว่ามีครูที่ผ่านการอบรมหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษเพียง 74 คน จากจำนวนครูสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา จำนวน 180 คน (ทะเบียนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา : 48-50) และถึงแม้จะผ่านการอบรมวิธีการสอนภาษาอังกฤษแล้ว ครูก็ไม่สามารถนำเทคนิคต่าง ๆ ไปใช้ได้ เพราะใช้เวลาระยะสั้นเพียง 2-3 วัน ในการฝึกปฏิบัติ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นผู้ที่วางรากฐานการสอนภาษาอังกฤษขั้นต้น

ให้นักเรียนที่เริ่มเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ดังกล่าวสรุปของ พรรณิณี สาคริก (2514:59) เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้การสอนไม่ได้ผลคือ ต้องมาเสียเวลาแก้ไขข้อผิดพลาดที่สอนไว้ในชั้นต้น ๆ โดยหลักการแล้ว ครูในระดับเริ่มต้นควรจะเป็นครูที่ดีที่สุด แต่ในทางปฏิบัติมักจะตรงกันข้าม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจที่ศึกษาถึงความรู้ของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นชั้นที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษว่า ครูมีความรู้ด้านทักษะทั้ง 4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีสอนภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด และมีความต้องการความช่วยเหลือในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดจันทบุรี ด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านทักษะทั้ง 4 และความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และวิธีสอนของครูที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก กับครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก และครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษกับครูที่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ
4. เพื่อเปรียบเทียบ ความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก กับครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก และครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ กับครูที่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ

สมมุติฐานการวิจัย

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร แนวการสอน และวิธีสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาไปจากเดิมที่ครูเคยชิน และแม้จะมีการจัดอบรมเพื่อให้ครูได้รับความรู้ ตลอดจนได้มีการฝึกทักษะทางภาษาอังกฤษตามเนื้อหาในบทเรียน ซึ่ง ปานตา ใช้เทียมวงศ์ (2529:12) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ

ปัญหาต่าง ๆ ของครูภาษาอังกฤษ และได้วิเคราะห์ปัญหาของครูนับตั้งแต่มีการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีสอนภาษาอังกฤษในปี พ.ศ.2524 จนถึงปี พ.ศ.2528 พบว่าครูยังคงมีปัญหาด้านความไม่เข้าใจ หลักสูตร ขาดทักษะในการสอน ไม่แม่นยำในการออกเสียง ไม่สามารถสร้างข้อทดสอบภาษาอังกฤษ ขึ้นใช้เองได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพา นาคสุข (2527:103) จึงได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหา การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พบว่าครูขาดทักษะ ความรู้ และความเข้าใจในการสอนภาษา อังกฤษ ตลอดจนไม่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการสอนได้ จึงน่าจะกล่าวได้ว่าครูภาษาอังกฤษใน ระดับประถมศึกษา ยังมีความรู้ต่าง ๆ น้อยอยู่

อนึ่งถึงแม้ว่าการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูทุกคนจะยึดเนื้อหาจากหนังสือ English Is Fun Book I, Book II และคู่มือครู ซึ่งได้เสนอแนะแนวคิดและวิธีสอนให้เป็นไปใน แนวเดียวกัน แต่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนจะต่างกัน ทั้งนี้เพราะครูมีทักษะการสอน และพื้น ความรู้แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีความสนใจทางการสอนภาษาไม่เหมือนกัน เช่น ครูที่เรียนภาษา อังกฤษเป็นวิชาเอก ซึ่งได้รับการฝึกฝนให้เป็นครูภาษาอังกฤษจากสถาบันทางการศึกษา จึงน่าจะมี ความรู้และความต้องการในการปรับปรุงการสอนแตกต่างไปจากครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชา เอก สำหรับครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก หากได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธี สอนในปัจจุบัน ก็น่าจะมีความรู้และความต้องการต่างไปจากครูที่ไม่ได้รับการอบรมเพราะการฝึกอบรม ถือเป็นกิจกรรมการนิเทศการศึกษากิจกรรมหนึ่ง ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติแก่ผู้ เข้าอบรม เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ผู้นั้นรับผิดชอบอยู่ (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2521:45) และเพื่อให้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาอังกฤษ

ด้วยแนวเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. ความรู้ของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินความรู้ที่ กำหนดขึ้น
2. ความรู้ของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกกับ ครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก แตกต่างกัน
3. ความรู้ของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษกับครูที่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีสอนภาษาอังกฤษ แตกต่างกัน
4. ความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก กับครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก แตกต่างกัน

5. ความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนประถมศึกษา แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร เป็นครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี เท่านั้น
2. ผู้วิจัย มุ่งศึกษาเฉพาะความรู้ด้านทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร และวิธีสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา
3. ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบความรู้และความต้องการของครูที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็นวิชาเอก กับครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก และครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษกับครูที่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษเท่านั้น
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ด้านทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ความเนื้อหาหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร และวิธีสอนจะครอบคลุมหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย ถือว่าเป็นแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพ เพราะผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และให้นำไปทดลองใช้ก่อนแล้ว
2. คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ เป็นคะแนนที่ตัวอย่างประชากรตั้งใจทำอย่างเต็มความสามารถ
3. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมความต้องการของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามถือว่าเป็นข้อมูลที่ตัวอย่างประชากรตอบด้วยความเต็มใจ และเป็นจริงทุกประการ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้ของครูภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้และความสามารถด้านทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ตามเนื้อหาในหนังสือ English Is Fun Book I, Book II และความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษ หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือในด้านทักษะทั้ง 4 เทคนิคการสอน ตลอดจนสื่อและกิจกรรม เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การปรับปรุงการเรียนการสอนหมายถึง การนำความรู้ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ตลอดจนสื่อการเรียนที่ถูกต้อง และเหมาะสมมาใช้ในขบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ทักษะการฟัง หมายถึง ความสามารถในการฟัง คำ วลี ประโยค และบทสนทนาภาษาอังกฤษแล้วเข้าใจ และสามารถตอบคำถาม ปฏิบัติตามคำสั่ง ตลอดจนการสนทนาได้ตอบตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง

ทักษะการพูด หมายถึง ความสามารถในการออกเสียงขึ้น-ลงในประโยค การลงเสียงหนักเบาในคำและวลี การอ่านคำเชื่อม การสนทนาได้ตอบ และการพูดภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

ทักษะการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านประโยค และเนื้อเรื่องจากเนื้อหาที่กำหนดให้แล้วเข้าใจ สามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

ทักษะการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนและคัดตัวอักษรในลักษณะที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ และตัวพิมพ์เล็ก การเขียนประโยค การเติมคำลงในช่องว่างตามความหมายได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา

หลักสูตร หมายถึง การจัดกิจกรรม การใช้สื่อการเรียน วิธีวัดผลและประเมินผล เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง การเข้าร่วมการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 พุทธศักราช 2521 จากวิทยากร ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการร่างหลักสูตร ผู้แทนหน่วยงานที่เข้ารับการประชุมชี้แจงมาก่อน อันได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้แทนจากวิทยาลัยครู หรือจากคณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินความรู้ด้านทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และความรู้เรื่องหลักสูตร และวิธีสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง คะแนนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อประเมินความรู้ด้านทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และความรู้เรื่องหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษของครู ซึ่งการกำหนดเกณฑ์พิจารณาตามแนวการประเมินผลการเรียน ของ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นระดับผลการเรียน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์

ว่า ครูจะต้องได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านต่าง ๆ ดังกล่าวอยู่ในระดับที่ ถือ ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้

ครูที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก หมายถึง ครูที่เลือกเรียนภาษาอังกฤษซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตร์ของ กรมการศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ปี และปริญญา 4 ปี และรวมถึงครูที่เลือก ศึกษาเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในระดับอนุปริญญา และระดับปริญญา ตามหลักสูตรครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ของทบวงมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่จะทำให้ครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทราบว่าตนเองมีความรู้วิชาภาษาอังกฤษที่สอนอยู่ในแต่ละทักษะมากน้อยเพียงใด
2. ได้ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความรู้ด้านทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และแบบทดสอบวัด ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับการสอนของตนเอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและสอนได้ถูกต้องตาม จุดมุ่งหมาย
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ในการจัดโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษ ของครู และหาวิธีแก้ปัญหาได้ตรงจุด รวมทั้งหาวิธีการเพื่อสนองความต้องการของครูได้ตามสมควร
5. สำหรับศึกษานิเทศก์เพื่อจะได้หาทางให้ข้อแนะนำและช่วยเหลือในการนิเทศการศึกษา ให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องและเกิดความมั่นใจในการสอน และจัดกิจกรรมได้เหมาะสม
6. สำหรับสถาบันผลิตครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและประยุกต์หลักสูตร และวิธี สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาให้กับนักศึกษาครู เพื่อที่นักศึกษาจะได้นำไปใช้ให้สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริง และความเหมาะสมของเนื้อหา โครงสร้างและกิจกรรมอันจะเป็นการส่งเสริมให้ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น